

A C-600/19. sz. Ibercaja Banco ügyben,
a C-693/19. sz. SPV Project 1503 és a C-831/19. sz. Banco di Desio e della
Brianza és társai egyesített ügyekben, valamint
a C-725/19. sz. Impuls Leasing România és a C-869/19. sz. Unicaja Banco
ügyekben hozott ítéletek

Sajtó és Tájékoztatás

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek: a nemzeti eljárási elvek nem akadályozhatják a jogalanyokat az uniós jog alapján megillető jogok gyakorlását

A tényleges érvényesülés elve megköveteli a feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hatékony vizsgálatát

Mai ítéleteiben a nagytanácsban eljáró Bíróság döntést hoz több olyan, spanyol, olasz és román bíróság által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelemről, amely a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv¹ értelmezésére vonatkozik.

A Bírósághoz azzal kapcsolatban fordultak kérdéssel, hogy az olyan nemzeti eljárási elvek, mint például a jogerő elve, korlátozhatják-e a nemzeti bíróságok jogkörét, különösen a végrehajtás terén, a szerződéses feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének értékelését illetően. Amennyiben a belső eljárásjogi elvek nem teszik lehetővé a végrehajtás szakaszában ezt az értékelést, ideértve a végrehajtási eljárásban eljáró bíróság által hivatalból történő értékelést is, a korábban hozott nemzeti bírósági határozatok megléte miatt, összeegyeztethetők-e ezek az elvek a 93/13 irányelvvvel?

A bíróság e tekintetben emlékeztet arra, hogy a **jogerő elve** úgy az uniós, mint a nemzeti jogrendekben milyen jelentős szerepet tölt be. Ugyanis, mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásának, illetve az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosításához fontos, hogy ne lehessen többé vita tárgyává tenni azokat a bírósági határozatokat, amelyek a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerülését, illetve az azok előterjesztésére nyitva álló határidők elteltét követően jogerőre emelkedtek.²

Ezzel együtt, a Bíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy a 93/13 irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében.³ E hátrányos helyzetre tekintettel a 93/13 irányelv előírja, hogy a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve. Olyan kógens rendelkezésről van szó, amely arra irányul, hogy a szerződés formális egyensúlyát valódi egyensúllyal helyettesítse.⁴

Ezt követően a Bíróság rámutat arra, hogy a nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét,⁵ és hogy a tagállamok

¹ A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű kiadás: 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.)

² 2009. október 6-i Asturcom Telecomunicaciones ítélet, [C-40/08](#).

³ 2017. január 26-i Banco Primus ítélet, [C-421/14](#).

⁴ 2016. december 21-i Gutiérrez Naranjo és társai ítélet, [C-154/15](#), [C-307/15](#) és [C-308/15](#) (lásd: [144/16](#). sz. Sajtóközlemény).

⁵ 2013. március 14-i Aziz ítélet, [C-415/11](#) (lásd: [30/13](#). sz. Sajtóközlemény).

kötelesek megfelelő és hatékony eszközökről rendelkezni annak érdekében, hogy megszüntessék a tisztességtelen feltételek alkalmazását.⁶

Az uniós jog főszabály szerint nem harmonizálja a valamely szerződési feltétel állítólagos tisztességtelen jellegének vizsgálatára irányuló eljárásokat, ezért az ilyen eljárások a tagállamok belső jogrendjébe tartoznak. A nemzeti eljárási rendelkezéseknek meg kell felelniük a **tényleges érvényesülés elvének**, vagyis teljesíteniük kell a hatékony bírói jogvédelem követelményét.⁷ E tekintetben a Bíróság úgy véli, hogy az érintett szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellege hatékony vizsgálatának hiányában nem lehet garantálni a 93/13 irányelv által biztosított jogok tiszteletben tartását.⁸

A Bíróság e megfontolások alapján hozta meg mai négy ítéletét.

A C-869/19 sz. Unicaja Banco ügy

A kérelmet L és a Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU között, amelynek jogutódja az Unicaja Banco SA, annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy a nemzeti fellebbviteli bíróság nem vette figyelembe hivatalból az uniós jog megsértésén alapuló jogalapot. A bank L részére jelzálogkölcsönt nyújtott. E szerződés „küszöbikötést” tartalmazott, amelynek értelmében a változó kamatláb nem lehet kevesebb, mint 3%. L keresetet indított e bankkal szemben e kikötés semmisségének megállapítása és az annak alapján jogalap nélkül beszedett összegek visszatérítése iránt, arra való hivatkozással, hogy e feltételt az átláthatóságának hiánya miatt tisztességtelennek kell nyilvánítani. Az elsőfokú bíróság helyt adott a keresetnek, a nemzeti ítélkezési gyakorlat alapján időben korlátozva a visszatérítésre vonatkozó joghatásokat. A fellebbviteli bíróság, amelyhez a bank fordult, azért nem rendelte el a „küszöbikötés” címén fizetett összegek teljes visszatérítését, mert L nem nyújtott be fellebbezést az első fokú ítélettel szemben. A spanyol jog szerint ha az ítélet rendelkező részének egy részét egyik fél sem vitatja, akkor azt a fellebbviteli bíróság nem helyezheti hatályon kívül, és nem változtathatja meg. Ez a szabály bizonyos hasonlóságokat mutat a jogerő elvével. A **spanyol legfelsőbb bíróság** így a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban fordult kérdéssel a Bírósághoz, különösen azon körülményt illetően, hogy egy nemzeti bíróság, amelyhez egy olyan ítélet elleni fellebbezéssel fordultak, amely időben korlátozza a fogyasztó által valamely tisztességtelen feltétel alapján, jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítését, nem hozhat fel hivatalból a 93/13 irányelv megsértésére alapított jogalapot, és nem rendelheti el az említett összegek teljes egészének megtérítését.

Ítélkezési gyakorlatára emlékeztetve, **a Bíróság ismét megerősíti, hogy az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely a visszatérítésre vonatkozó joghatásokat időben kizárólag azokra az összegekre korlátozza, amelyeket valamely tisztességtelen kikötés alapján, jogalap nélkül fizettek meg az e tisztességtelen jelleget megállapító bírósági határozat kihirdetését követően.**⁹

A Bíróság ezenfelül úgy véli, hogy a szóban forgó nemzeti bírósági eljárás elveinek alkalmazása jellegénél fogva lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé teszi e jogok védelmét, megsértve ezzel a tényleges érvényesülés elvét. Ugyanis, **az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti bírósági eljárási elvek alkalmazása, amelyek értelmében a tisztességtelennek minősített feltétel alapján a fogyasztó által jogalap nélkül kifizetett összegek visszatérítését időben korlátozó ítélet elleni fellebbezés tárgyában eljáró nemzeti bíróság nem vethet fel hivatalból e rendelkezés megsértésén alapuló jogalapot, és nem rendelheti el ezen összegek teljes visszatérítését,** amennyiben nem az érintett fogyasztó teljes passzivitásának tudható be ezen időbeli korlátozás e fogyasztó általi vitatásának hiánya.

A C-600/19. sz. Ibercaja Banco ügy

⁶ 2019. június 26-i Addiko Bank ítélet, [C-407/18](#).

⁷ 2021. június 10-i BNP Paribas Personal Finance ítélet, [C-776/19 à C-782/19](#) (lásd: [100/21](#). sz. Sajtóközlemény).

⁸ 2020. június 4-i Kancelaria Medius ítélet, [C-495/19](#).

⁹ Gutiérrez Naranjo és társai ítélet, [C-154/15](#), [C-307/15](#) és [C-308/15](#), lásd fent.

A kérelmet az MA és az Ibercaja Banco SA között létrejött jelzálogfedezetű kölcsönszerződés MA és PO általi **nemteljesítése miatt a banknak járó kamatok megfizetése iránti kérelem** tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő. Az illetékes bíróság az Ibercaja Banco birtokában lévő végrehajtható okirat alapján elrendelte a végrehajtást, és engedélyezte a fogyasztók terhére a jelzálogtárgyra vezetett végrehajtást. MA csak a végrehajtási eljárás során, pontosabban a jelzáloggal terhelt ingatlan árverésre bocsátását követően nyújtott be kifogást a kamatok kiszámítása ellen azzal az indokkal, hogy a szerződésnek a késedelmi kamatra vonatkozó kikötése és a küszöbkiötés tisztességtelen, vagyis amikor a jogerő elve és a jogvesztés miatt a bíróság már nem vizsgálhatja hivatalból a kikötések tisztességtelen jellegét, és a fogyasztó sem hivatkozhat az említett kikötések tisztességtelen jellegére. A szerződést hivatalból vizsgálták a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás megindításakor, anélkül azonban, hogy a jogvita tárgyát képező kikötéseket – akár kifejezetten említve, akár indokolással alátámasztva –vizsgálták volna.

A Bíróság szerint **az uniós joggal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a jogerőre és a jogvesztés joghatására tekintettel nem teszi lehetővé sem a bíróság számára, hogy a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás keretében hivatalból vizsgálja a szerződési feltételek tisztességtelen jellegét, sem pedig a fogyasztó számára, hogy a kifogás megtételére nyitva álló határidejének lejártát követően ezen eljárásban vagy az ezt követő megállapítási eljárásban e feltételek tisztességtelen jellegére hivatkozzon, amennyiben az említett feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét a bíróság a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás megkezdésekor már hivatalból vizsgálta, ám a jelzálogjog érvényesítését engedélyező bírósági határozat semmilyen, még egyszerűsített indokolásban sem utal e vizsgálat lefolytatására, és azt sem mondja ki, hogy az említett vizsgálat alapján az e bíróság által elvégzett értékelés az említett határidőn belüli kifogás hiányában már nem támadható meg.**

Mindemellett **olyan helyzetben, amikor a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás megszűnt, és a tulajdonjogokat harmadik személyre ruházták át, a bíróság már nem vizsgálhatja azon szerződéses feltételek tisztességtelen jellegét, amelyek a tulajdonjogot átruházó jogi aktusok megsemmisítéséhez és a harmadik személy javára már megvalósult tulajdonátruházás jogbiztonságának megkérdőjelezéséhez vezetne. A fogyasztónak azonban ilyen helyzetben lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy egy ezt követő külön eljárásban a jelzálogfedezetű kölcsönszerződés feltételeinek tisztességtelen jellegére hivatkozzon annak érdekében, hogy ténylegesen és maradéktalanul gyakorolhassa az irányelv szerinti jogait az e feltételek alkalmazásával okozott vagyoni kár megtérítése érdekében.**

A C-693/19. sz. SPV Project 1503 és C-831/19. sz. Banco di Desio e della Brianza és társai egyesített ügyek

A kérelmeket egyrészt az SPV Project 1503 Srl és a Dobank SpA mint az Unicredit SpA meghatalmazottja, illetve YB, másrészt pedig a Banco di Desio e della Brianza SpA és más hitelintézetek, illetve YX és ZW között, **jogerős végrehajtható okiratokon alapuló végrehajtási eljárások** tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő. A végrehajtási eljárásban eljáró olasz bíróságok finanszírozási szerződések kötbért és késedelmi kamatokat előíró kikötéseinek, valamint kezességi szerződések egyes kikötéseinek tisztességtelen jellegével kapcsolatban terjesztettek elő kérdéseket. E szerződések alapján a jogosultak jogerőre emelkedett fizetési meghagyásokra tettek szert. Mindazonáltal e bíróságok rámutatnak arra, hogy a belső eljárásjog elvei értelmében a fogyasztó ellentmondásának hiányában a fizetési meghagyás jogereje azt is magában foglalja, hogy a kezességi szerződés feltételei nem lehetnek tisztességtelenek, még akkor sem, ha a fizetési meghagyást kibocsátó bíróság nem vizsgálta kifejezetten e feltételek tisztességtelen jellegét.

A Bíróság úgy véli, hogy az ilyen nemzeti szabályozás **alkalmas arra, hogy megfosssa lényegétől a nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy hivatalból vizsgálja a szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét.** A hatékony bírói jogvédelem követelménye megköveteli, hogy a végrehajtási eljárásban eljáró bíróság akár első ízben is értékelhesse azon szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, amelyek a valamely bíróság által a

hitelező/jogosult kérelmére kibocsátott fizetési meghagyás alapjául szolgáltak, amely meghagyással szemben az adós nem élt ellentmondással.

A C-725/19. sz. Impuls Leasing România ügy

A kérelmet IO és az Impuls Leasing România IFN SA között, egy lízingszerződésre vonatkozó végrehajtási intézkedésekkel szemben az alapeljárás felperese által előterjesztett végrehajtási kifogás tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő. A román bíróság jelezte, hogy a lízingszerződés, amelynek alapján a végrehajtási eljárást elrendelték, tartalmaz bizonyos kikötéseket, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.

Ugyanakkor a román szabályozás a végrehajtási kifogás tárgyában eljáró, végrehajtási eljárásban eljáró bíróság számára amiatt nem teszi lehetővé, hogy hivatalból vagy a fogyasztó kérelmére értékelje a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött, végrehajtható okiratnak minősülő szerződés feltételeinek tisztességtelen jellegét, hogy létezik olyan polgári jogi kereset, amely alapján az ilyen szerződés feltételeinek tisztességtelen jellegét az e jogorvoslatot elbíráló bíróság vizsgálhatja. Kétségtelen, hogy a végrehajtási eljárásra vonatkozó keresettől különböző kereset tárgyában eljáró bíróság jogosult az említett eljárás felfüggesztésére. Ugyanakkor a végrehajtás felfüggesztését kérő fogyasztónak a kereseti követelés értéke alapján számított biztosítékot kell fizetnie.

Márpedig a Bíróság szerint valószínű, hogy egy fizetési hátralékban lévő adós nem rendelkezik a megkövetelt biztosítékhoz szükséges pénzügyi forrásokkal. Másfelől, e költségek nem lehetnek olyan mértékűek, hogy a fogyasztót visszatartsák a szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének vizsgálata érdekében a bírósági eljárás megindításától, ami annál inkább így van, ha a keresetindítás költsége nagyban meghaladja a szerződés teljes értékét.

A Bíróság tehát megállapítja, hogy az uniós jog nem teszi lehetővé az ilyen nemzeti szabályozást.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítéletek és az azokról készült összefoglalások teljes szövege ([C-600/19](#), [C-693/19](#) és [C-831/19](#), [C-725/19](#), [C-869/19](#)) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499